Súd:	Okresný súd Poprad
Spisová značka:	8C/130/2005
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8705207413
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Peter Koman
ECLI:	ECLI:SK:OSPP:2016:8705207413.19

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad, v konaní pred sudcom JUDr. Petrom Komanom, v právnej veci žalobcu B.. K. K.Á., G.. XX.X.XXXX, K. O.-Z., C. X, pr. zast. JUDr. Martinom Tomasom, advokátom AK Poprad, Sokolovská 12, proti žalovanému M. R., G.. XX.XX.XXXX, E. K. O., O. XXX/XX, pr. zast. Mgr. Stanislavom Fekete, AK Poprad, Nám. sv. Egídia 42/97, v konaní o ochranu osobnosti s prísl., takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je p o v i n n ý žalobcovi poskytnúť písomné ospravedlnenie za nepravdivé obvinenie a ďalej predložiť písomné ospravedlnenie Okresnému riaditeľstvu policajného zboru - úradu justičnej a kriminálnej polície v Poprade, Obvodnému oddeleniu policajného zboru v Poprade, Okresnej prokuratúre v Poprade, Okresnému súdu v Poprade a Okresnému súdu v Kežmarku v tomto znení:

„Dolupodpísaný M. R. ospravedlňujem sa týmto B.. K. K. za všetky nepríjemnosti a následky, ktoré som mu spôsobil svojím obvinením, že tento ma dňa 10.7.2003 vydieral a nútil k zmene svedeckej výpovede. Toto obvinenie sa nezakladalo na pravde. Svoje konanie hlboko ľutujem a prosím B.. K. K., aby mi odpustil.“,

to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný j e p o v i n n ý žalobcovi zaplatiť nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd žalovanému oslobodenie od súdneho poplatku n e p r i z n á v a.

Žalobca má právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným dňa 28.6.2005 sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým bude žalovanému uložená povinnosť písomne sa žalobcovi ospravedlniť za krivé obvinenie, pričom toto ospravedlnenie malo byť doručené žalobcovi a ďalej orgánom a inštitúciám uvedeným v návrhu, a taktiež zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- eur.

2. Dôvodom podania návrhu je skutočnosť, že žalovaný na žalobcu dňa 10.7.2003 podal trestné oznámenie, v ktorom uviedol nepravdivé skutočnosti, na základe ktorých bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 ods. 2, písm. e) Tr. zákona. Vo svojom oznámení a neskôr vo výpovediach žalovaný nepravdivo uvádzal, že žalobca ho mal dňa 10.7.2003 vydierať, vyvíjať na neho nátlak, psychickým násilím ho nútiť k zmene výpovede v konaní vedenom pred Úradom justičnej a kriminálnej polície v Poprade. V rámci trestného konania vedeného proti žalobcovi bolo dokazovaním zistené, že žalovaný nehovoril pravdu. Rozsudkom Okresného súdu v Kežmarku zo dňa 5.5.2004 bol

podľa § 226 písm. b) Tr. poriadku žalobca oslobodený spod obžaloby. Uviedol, že počas jeho trestného stíhania bola okrem iného o údajnom skutku a trestnom stíhaní upovedomená aj Slovenská advokátska komora, Mestský úrad v Poprade, Obvodný úrad v Poprade a samozrejme orgány činné v trestnom konaní. Bezprostredne po podaní trestného oznámenia bol policajným orgánom zadržaný, bez návrhu na vzatie do väzby. Žalobca uviedol, že žalovaný svojím konaním poškodil občiansku česť žalobcu závažným spôsobom narušil jeho vážnosť u spoluobčanov, dotknutých orgánov štátnej správy ako aj súkromie, rodiny i profesionálny život. V dôsledku trestného stíhania bolo rozvrátené rodinné prostredie žalobcu, pričom jeho rodina týmto trpela. V profesionálnom živote so žalobcom niekoľko jeho klientov ukončilo spoluprácu, kolegovia sa navzájom informovali o dôvodoch a priebehu jeho trestného stíhania.

3. Žalovaný sa k podanému návrhu písomne vyjadril a uviedol, že je pravdou že dňa 10.7.2003 podal ústne podnet pre podozrenie zo spáchania trestného činu na žalobcu. Podľa vyjadrenia žalovaného pravdivo popísal situáciu, ktorá sa stala dňa 10.7.2003. V uvedenom období mala priateľka žalovanému oznámiť, že sa dvakrát stretla so žalobcom a keďže sa zdalo žalovanému neadekvátne, aby sa žalobca s priateľkou žalovaného bavili o priebehu trestného stíhania žalovaného, pozval žalobcu na stretnutie do svojich kancelárskych priestorov. Na tomto stretnutí mal žalobca žalovanému uviesť, že spoluprácou s vyšetrovateľom spravil veľkú chybu a mal mu navrhnúť, aby svoju svedeckú výpoveď upravil a poradil sa so svojím obhajcom. Podstatou úpravy výpovede malo byť priznanie sa v plnom rozsahu a vyvinenie ďalšieho spoluobvineného.
4. Podľa názoru žalovaného orgány činné v trestnom konaní len splnili svoju zákonnú povinnosť a jeho oznámenie bolo len jedným z dôvodov trestného stíhania žalobcu. Vyjadril presvedčenie, že svojím oznámením realizoval svoje zákonné povinnosti a neoprávneným zásahom nie sú podnety, upozornenia a sťažnosti adresované príslušným orgánom. Uviedol, že pokiaľ by žalobcu krivo obvinil, malo byt byť predmetom šetrenia orgánov činných v trestnom konaní a podľa jeho názoru neexistuje hmotnoprávny nárok, ktorý by umožňoval úhradu nemajetkovej ujmy.

5. Rozsudkom zo dňa 15.12.2009 súd návrhu vyhovel. Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 18.4.2011 bol rozsudok súdu I. inštancie zrušený a vec vrátená na opätovné prejednanie a rozhodnutie. V zmysle pokynu Krajského súdu sa mal v ďalšom konaní súd I. inštancie opätovne zaoberať dôkazmi o neoprávnenosti zásahu do ochrany osobnosti v súvislosti s podaním trestného oznámenia z 10.7.2003 a súčasne vysporiadať sa s uplatnenými návrhmi na vykonanie ďalšieho dokazovania vo veci.

6. Po vrátení veci súd doplnil dokazovanie správami Okresnej prokuratúry Poprad a Okresného riaditeľstva policajného zboru Poprad, z ktorých zistil, že voči žalobcovi bolo v období rokov 2002 až 2004 vedené trestné stíhanie pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Tr. zák., a vec bola ukončené podmienečným zastavením trestného stíhania. S prejednávanou vecou nijako nesúvisela.

7. Rozsudkom zo dňa 15.11.2011 súd návrhu opätovne vyhovel. Proti tomuto rozsudku opätovne podal odvolanie žalovaný a súčasne požiadal o oslobodenie od povinnosti úhrady súdneho poplatku, pričom poukázal na svoj zlý zdravotný stav a nepriaznivé majetkové a zárobkové pomery. Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.5.2013 bol rozsudok súdu I. inštancie opätovne zrušený a vec vrátená na opätovné prejednanie a rozhodnutie. V zmysle pokynu Krajského súdu sa mal v ďalšom konaní súd I. inštancie posúdiť kvalitatívny charakter konania žalovaného v súvislosti s ním podaným trestným oznámením vo vzťahu k osobe žalobcu. Súčasne zrušil uznesenie súdu I. inštancie, ktorým nebolo žalovanému priznané oslobodenie od povinnosti úhrady súdneho poplatku.

8. Súd vo veci doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise, z čoho zistil tento skutkový stav:

9. Podaným návrhom sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému písomne sa žalobcovi ospravedlniť za krivé obvinenie, a taktiež mu nahradiť nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- eur. V rámci procesného útoku vychádzal z toho, že dňa 10.7.2003 žalovaný na žalobcu podal trestné oznámenie, v ktorom uviedol nepravdivé skutočnosti, na základe ktorých bol žalobca trestne stíhaný.

10. V dôsledku konania žalovaného bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 ods. 2, písm. e) Tr. zákona. Vo svojom oznámení a neskôr vo výpovediach žalovaný nepravdivo uvádzal, že žalobca ho mal dňa 10.7.2003 vydierať, vyvíjať na neho nátlak, psychickým

násilím ho nútiť k zmene výpovede v konaní vedenom pred Úradom justičnej a kriminálnej polície v Poprade. V rámci trestného konania bolo dokazovaním zistené, že žalovaný uvádzal nepravdu. Rozsudkom Okresného súdu v Kežmarku zo dňa 5.5.2004 bol žalobca podľa § 226 písm. b) Tr. poriadku oslobodený spod obžaloby. Uviedol, že počas jeho trestného stíhania bola okrem iného o údajnom skutku a trestnom stíhaní upovedomená aj Slovenská advokátska komora, Mestský úrad v Poprade, Obvodný úrad v Poprade a samozrejme orgány činné v trestnom konaní. Bezprostredne po podaní trestného oznámenia bol žalobca policajným orgánom zadržaný, bez návrhu na vzatie do väzby. Žalobca uviedol, že žalovaný svojím konaním poškodil občiansku česť žalobcu závažným spôsobom, narušil jeho vážnosť u spoluobčanov, dotknutých orgánov štátnej správy ako aj súkromie, rodiny i profesionálny život. V dôsledku trestného stíhania bolo rozvrátené rodinné prostredie žalobcu, pričom jeho rodina týmto trpela. V profesionálnom živote so žalobcom niekoľko jeho klientov ukončilo spoluprácu, kolegovia sa navzájom informovali o dôvodoch a priebehu jeho trestného stíhania.

11. Žalovaný v rámci procesnej obrany uviedol, že je pravdou že dňa 10.7.2003 podal ústne podnet pre podozrenie zo spáchania trestného činu na žalobcu, údajne pravdivo popísal situáciu, ktorá sa stala dňa 10.7.2003. V uvedenom období mala priateľka žalovanému oznámiť, že sa dvakrát stretla so žalobcom a keďže sa to nezdalo žalovanému adekvátne, aby sa žalobca s priateľkou žalovaného bavili o priebehu trestného stíhania žalovaného, pozval žalobcu na stretnutie do svojich kancelárskych priestorov. To, že stretnutie žalobcu a svedkyne M., priateľky žalovaného, čo potvrdila svedkyňa, žalovaný opomenul. Na tomto stretnutí mal žalobca žalovaného uviesť, že spoluprácou s vyšetrovateľom spravil veľkú chybu a mal mu navrhnúť, aby svoju svedeckú výpoveď upravil a poradil sa so svojím obhajcom. Podstatou úpravy výpovede malo byť priznanie sa v plnom rozsahu a vyvinenie ďalšieho spoluobvineného. Počas stretnutia mal žalobca žalovanému ukazovať zákon, žiadať, aby si ho žalovaný prečítal, čo žalovaný považoval za nátlak. Podľa žalovaného orgány činné v trestnom konaní len splnili svoju zákonnú povinnosť a jeho oznámenie bolo len jedným z dôvodov trestného stíhania žalobcu, aký iný dôvod mal existovať, žalovaný neuviedol. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že svojím oznámením realizoval svoje zákonné povinnosti a neoprávneným zásahom nie sú podnety, upozornenia a sťažnosti adresované príslušným orgánom. Netvrdil, že by si oznámením uplatnil právo na slobodu prejavu. Uviedol, že pokiaľ by žalobcu krivo obvinil, malo byt byť predmetom šetrenia orgánov činných v trestnom konaní a podľa jeho názoru neexistuje hmotnoprávny nárok, ktorý by umožňoval úhradu nemajetkovej ujmy.

12. Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

13. Podľa § 11 Obč. zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa § 13 ods.1 Obč zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

15. Podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Podľa § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

17. Súd predovšetkým v súvislosti s ochranou osobnosti konštatuje, že zákon chráni fyzickú osobu najmä proti rozširovaniu nepravdivých tvrdení znižujúcich jej dôstojnosť, vážnosť a česť, ohrozujúcich jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti, bez rozdielu, akými prostriedkami k nemu dôjde. Rovnako je irelevantné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene, či si pôvodca výroku bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia, alebo či išlo iba o nedbanlivé preberanie poznatkov a ich rozširovanie.

18. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov, stačí, že neoprávnený zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby. Za neoprávnený zásah sa však nepovažuje kritika, ak je pravdivá a súčasne nejde o tvrdenie, ktoré sa dotýka intímnej sféry života fyzickej osoby

a zároveň je svojou formou primeraná. Napr. ak niekto konal protispoločensky (napr. politicky činná osoba), a prejav o tejto skutočnosti je kritikou tohto konania a zásahom proti spoločenským nešvárom, nemožno tejto osobe priznať právo na ochranu osobnosti.

19. Predmetom ochrany cti tiež nemôžu byť menej závažné verbálne alebo iné urážky. Naopak neoprávneným zásahom však môže byť aj pravdivé tvrdenie, ktoré sa dotýka intímnej sféry života občana, pričom intímnu sféru netvorí iba intímny život občana v najužšom slova zmysle, ale tiež napr. jeho rodinný život.

20. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnej zodpovednosti. Znamená to, že na vznik zodpovednosti nie je potrebné zavinenie toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal.

21. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 137/2008 spočíva právo na súkromie v práve fyzickej osoby samostatne sa rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či a v akom rozsahu majú byť skutočnosti z jej súkromného života sprístupnené iným alebo zverejnené. Porušením práva na ochranu súkromia pritom nie je len neoprávnené získavanie vedomostí a poznatkov o súkromí fyzickej osoby, ale aj neoprávnené rozširovanie týchto poznatkov a vedomostí. Dôsledkom neoprávneného zásahu do práva na súkromie môže byť zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, pritom však tento dôsledok nie je jediným právom požadovaným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe. Z uvedeného dôvodu ani nevzniká osobe, ktorej bola spôsobená ujma, procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenom uznesení tiež prejudikoval, že dôvody priznania nemajetkovej ujmy uvedené v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len demonštratívne. Jedinou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je, že nemateriálne zadosťučinenie sa nezdá postačujúce.

22. V tomto smere súd ďalej poukazuje na existujúcu judikatúru, napr. rozhodnutie R 53/2010: Preukazovanie závažnosti ujmy spôsobnej fyzickej osobe do práv na jej súkromie. V prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach. Ak došlo k zásahu do súkromia, nie je procesnou povinnosťou dotknutej osoby preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2010 sp. zn.: 3 Cdo 137/2008)

23. Podstatou sporu je konflikt medzi ústavou garantovanou slobodou prejavu a ústavne garantovaným právom na ochranu osobnosti navrhovateľa. Každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy. Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k informáciám a myšlienkam, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o demokratickej spoločnosti. V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitačné klauzuly vyjadrené čl. 26 ods. 4 ústavy (a tiež v čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti (opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj ochrana práv a slobôd iných, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Ústavný súd vychádzajúc zo záväznosti ústavy pre všetky orgány verejnej moci (všeobecné súdy nevynímajúc) konštatoval, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk.

24. K doplneniu dokazovania v zmysle skúmania kvalitatívneho charakteru konania žalovaného žalobca uviedol, že z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Kežmarok vyplýva, že ku skutku popísanému žalovaným v trestnom oznámení nedošlo, a že žalovaný prekročil oprávnenia, ktoré následne riešili zákonom povolané orgány. Poukázal na zápisnicu o konfrontácii medzi obvineným čiže žalobcom a svedkom čiže žalovaným, z ktorej vyplýva, že žalobca žalovaného žiadnym psychickým násilím k ničomu nenútil, a že ho naopak upozorňoval na to, že jeho výpoveď ktorú nadiktoval do zápisnice sa zmeniť nedá. Rozsudok Okresného súdu Kežmarok v predmetnej veci na strane č. 4 konštatuje: „Podľa názoru súdu nebolo preukázané, žeby obžalovaný B.. K. vyvíjal na poškodeného nejaký nátlak, resp. že by ho žiadal, aby svoju výpoveď zmenil a nebolo preukázané, že by sa mu v prípade odmietnutia vyhrážal vysokým trestom. Skutočne sa obaja v trestnej veci poškodeného rozprávali a ako to poškodený uviedol je nesporné, že obžalovaný mu aj ukazoval príslušné ustanovenia trestného zákona. Sám poškodený však na hlavnom pojednávaní uviedol, že tento rozhovor ho rozčúlil. Nemal z toho rozhovoru strach, alebo obavu, žeby mu niečo hrozilo, a sám priznal že pri tomto rozhovore mu obžalovaný prízvukoval, že už raz učinenú výpoveď zmeniť nemôže“. Z uvedeného je zrejmé, že skutok z ktorého bol žalobca obvinený a stíhaný sa nestal resp. stal sa úplne iný skutok, ktorý nie je a nebol trestným činom. Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pri podávaní trestného oznámenia žalovaný zámerne určité skutočnosti zveličil a prekrútil a naopak niektoré skutočnosti, podstatné pre posudzovanie toho či ide alebo nejde o trestný čin, vedome a úmyselne zamlčal. Pokiaľ by žalovaný bol vo svojom trestom oznámení uviedol skutočnosti pravdivo a úplne, k trestnému stíhaniu by nebolo došlo.

25. Pri rozhodovaní v tejto veci sa súd zaoberal aplikáciou ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, ktoré vyložil i s prihliadnutím na znenie medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru je preferované právo na slobodu prejavu. Odsek 2 tohto článku však obmedzuje slobodu prejavu tým, že do výkonu slobody prejavu zahŕňa aj povinnosť a zodpovednosť nositeľa tejto slobody. Súčasne pripúšťa, aby výkon práva na slobodu prejavu na základe zákona v nevyhnutnej miere, podliehal určitým formalitám, podmienkam, obmedzeniam, či sankciám na zabezpečenie určitých prvkov demokratickej spoločnosti - okrem iného i na zabezpečenie ochrany osobnostných práv iných osôb. Predmetom ochrany sú imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. Na tieto imateriálne hodnoty ľudskej osobnosti, akými sú napríklad meno, česť, dôstojnosť, súkromie, telesná integrita a pod., ako aj na hmotnom substráte zachytené prejavy osobnej povahy uvedené v § 12 sa v občianskom práve upínajú osobitné práva. Predmetom práva na ochranu cti a dôstojnosti tak, ako je to zvýraznené v dikcii zákona a ako to vyplýva aj z dôvodovej správy, je česť občana v jeho rozmanitých spoločenských vzťahoch jednak vo vzťahu k spoločnosti a jednak vo vzťahu k ostatným spoluobčanom. Podľa stanoviska súdnej praxe predmetom ochrany občana je aj jeho česť v odborných kruhoch, v ktorých je známy svojou odbornou prácou a činnosťou.

26. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že návrh žalobcu bol podaný dôvodne. Občiansky zákonník pre prípade neoprávneného zásahu od osobnosti fyzickej osoby vymedzuje 3 prostriedky občianskoprávnej ochrany. Sloboda prejavu, vrátane práva kritizovať musí mať v demokratickej spoločnosti svoje hranice, nesmie vybočovať z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného legitímneho cieľa. Každý musí pred uverejnením údajov vždy zvažovať, či prezentáciou údajov o fyzickej osobe nedôjde k zníženiu jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti a nesmie zverejňovať nepravdivé, či pravdu skresľujúce údaje, ktoré sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti, alebo neprípustnú (neoprávnenú) kritiku fyzickej osoby. Povinnosťou pôvodcu zásahu v konaní je preukázať pravdivosť spornej informácie ním prezentovanej, čo však neučinil. Dôkazné bremeno na preukázanie pravdivosti tohto tvrdenia neuniesol a nezbavil sa preto svojej zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa. Tvrdenia žalovaného, vzhľadom na následok v podobe trestného stíhania žalobcu, presiahli mieru primeranosti a dovolenosti hodnotiacich úsudkov a použitých výrazových prostriedkov, ktoré už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať.

27. So zreteľom na uvedené je obmedzenie slobody prejavu žalovanému uložením občianskoprávnej sankcie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka poskytnutím morálnej satisfakcie žalobcovi (verejným ospravedlnením) podľa názoru súdu zlučiteľné s požiadavkou čl. 10 ods. 2 Dohovoru (Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd dojednaný v Ríme 04. novembra 1950, uverejnený ako oznámenie pod č. 209/1992 Zb.) a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, lebo je v záujme legitímneho cieľa, ktorým je ochrana osobnosti práv žalobcu v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, čl. 19 Ústavy SR a čl. 10 ods. 1 Listiny.

28. V čl. 26 ods. 4 Ústavy SR a čl. 10 ods. 2 Dohovoru sa explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 Ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to v rozsahu jej ústavných záruk, ako i záruk v zmysle Dohovoru. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka preto nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s Ústavou a Dohovorom. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu, považuje za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t.j. ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby, a je primerané, t.j. v súlade so zásadou proporcionality (napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 107/2010).

29. Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka súd je toho názoru, že v prípade konštatovaného zásahu do práva na ochranu osobnosti je prvou nevyhnutnou podmienkou pre priznanie prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom je tá skutočnosť, že sa priznanie žiadnej formy morálneho zadosťučinenia nejavilo s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcim, to znamená, že sa jedná o prípad, kedy vzniklú ujmu nie je možné z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane vyvážiť a zmierniť. Toto posúdenie je vždy predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý vychádza ako z jednotlivých okolností, tak aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu.

30. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch je, že k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti došlo v značnej miere. Zníženie dôstojnosti fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere možno vymedziť všeobecne tak, že musí ísť o takú nemajetkovú ujmu vzniknutú na osobnosti fyzickej osoby, ktorú táto osoba pociťuje vzhľadom k intenzite a trvaniu nepriaznivého následku spočívajúceho v znížení jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti (najmä v rodine, v mieste bydliska, vo výkone povolania, v kultúre, v politickom či verejnom živote, skrátka v ktorejkoľvek sfére životného uplatnenia) ako závažnú. Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho zásahu v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako aj s prihliadnutím k dotknutej fyzickej osoby možno spoľahlivo dôvodiť, že by nastalú nemajetkovú ujmu vzhľadom k intenzite a trvaniu nepriaznivého následku spočívajúceho v znížení jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa v mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby.

31. Žalobca v rámci vyjadrenia strany sporu uviedol, že odvolací súd konštatoval, že o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nepôjde, ak existujú okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. Jednou z týchto okolností môže byť aj výkon zo zákona vyplývajúceho práva alebo plnenie zákonom uloženej povinnosti. Takýmito prípadmi sú najmä zákonné licencie, ako aj licencie stanovené inými zákonmi, napr. aj Trestným poriadkom za predpokladu, že takto vykonané zásahy sú uskutočnené v rámci a v medziach týchto zákonov. Poukázal na § 194 ods. 2 C.s.p. s tým, že neoprávnený zásah, ktorý spôsobil žalovaný žalobcovi tým, že v trestnom oznámení uviedol nepravdivé údaje, bol objektívne spôsobilý privodiť žalobcovi ujmu, resp. ohroziť jeho vážnosť spoločnosti na pracovisku a takisto v rodine. Žalobcovi bolo síce vznesené obvinenie a to orgánom na to príslušným, avšak toto obvinenie bolo vznesené na základe úmyselne nepravdivých skutočností žalovaným v rámci svojho trestného oznámenia. V dôsledku týchto nepravdivých skutočností, ktoré uviedol žalovaný vo svojom trestnom oznámení, došlo k značnému zníženiu dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, najmä s prihliadnutím na povolanie žalobcu. V tom čase pôsobil ako advokát v rámci Popradu, ťažisko jeho pôsobenia bolo jednak na polícii, prokuratúre. Takisto žalobca pociťoval ujmu vo vzťahu k jednotlivým klientom a o jeho trestnom stíhaní sa dozvedela aj Slovenská advokátska komora. Všetky tieto orgány, resp. pracovníci týchto orgánov, resp. inštitúcií prišli s obvinením žalobcu z vydierania do styku. V rámci tohto konania poukazoval aj na zdravotné komplikácie žalobcu počas celého trestného konania.

32. V konaní boli vypočutí jednotliví svedkovia jednak z okruhu teda pracovníkov týchto inštitúcií, možných klientov ako i rodinných príslušníkov, ktorí jednoznačne vypovedali skutočnosti o tom, akým

spôsobom sa správali vo vzťahu k tej informácii, že žalobca bol trestne stíhaný z vydierania, resp. aký to malo dopad, či už teda na pracovné alebo rodinné prostredie a vzťahy pre žalobcu. V priebehu konania, teda výpoveďami týchto svedkov bolo preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti žalobcu v značnej miere a takisto jeho vážnosti v spoločnosti. Žalobca nebol a nie je verejným činiteľom, teda osobou tzv. verejného záujmu, u ktorej sú hranice prijateľnej kritiky širšie ako u súkromnej osoby, a teda ako súkromná osoba má právo na ochranu svojej cti a dôstojnosti pred neoprávnenými zásahmi a právo na to, aby nikto nezverejňoval o nej nepravdivé, či pravdu skresľujúce informácie, ktoré pôsobia znevažujúco a sú objektívne spôsobilé vyvolať ujmu na cti a vážnosti verejne činnej osoby v očiach ostatných ľudí. Žalovaný netvrdil, že oznámenie podal v rámci plnenia si svojej oznamovacej povinnosti ani ako realizáciu svojho práva na slobodu prejavu. Navyše priznal, že dôvodom jeho konania bol hnev a nespokojnosť. Aj z toho dôvodu má žalobca nárok na primerané zadosťučinenie v podobe písomného ospravedlnenia a takisto náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-eur, ktorú vzhľadom na výsledky tohto dokazovania možno považovať za dostatočnú. Súd doplnil dokazovanie daňovými podkladmi jednotlivých spoločností s majetkovou účasťou žalovaného, z ktorých vyplýva, že jednotlivé spoločnosti existujú, vykazujú určitý hospodársky výsledok. Majú uhradené daňové licencie a pokiaľ nebolo rozhodnuté o ich likvidácii, zrejme na strane žalovaného existuje dôvod ich udržať. Dokazovanie v tomto smere by bolo nad rámec tohto konania a žalovaný dôkazy o opaku neprodukoval.

33. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že ak môže byť nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušne morálne satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Podľa názoru súdu ustanovenia Obč. zákonníka dávajú oporu pre priznanie náhrady nemajetkovej žalobcovi za zásah do jeho osobnosti rozširovaním nepravdivých informácií.

34. V dôsledku uvedenia nepravdivých tvrdení žalovaným, došlo jednoznačne k zásahu do osobnostného práva žalobcu tak, že bolo zasiahnuté do jeho súkromného a rodinného života, pričom následky sú len ťažko odstrániteľné, nakoľko trestné stíhanie advokáta pôsobiaceho v tom istom obvode ako poskytuje právne služby nepochybne v očiach odbornej i laickej verejnosti zanechalo dlhodobý nepriaznivý následok. Napriek zásade prezumpcie neviny je trestné stíhanie pre trestný čin vydierania nepochybne dôvodom narušenia rodinných vzťahov, straty klientely, straty dôveryhodnosti a v konečnom dôsledku straty príjmov. Je nesporné, že žalobca utrpel v súvislosti s vyjadrením žalovaného ujmu, a to narušením rodinných vzťahov, stratou klientely, stratou dôveru u známych či rodinných príslušníkov, ako aj predstaviteľov konkrétnych štátnych či samosprávnych inštitúcií.

35. Súd dospel k jednoznačnému záveru, že skutočnosti uvedené žalovaným o žalobcovi viedli u osôb v rodinnom či pracovnom prostredí žalobcu k vyvodeniu záveru o nečestnom, nemorálnom a protiprávnom konaní žalobcu, a za tento zásah do práva na ochranu osobnosti je žalovaný povinný sa ospravedlniť. Obsah ospravedlnenia, aký navrhol žalobca mal súd vzhľadom na intenzitu zásahu, vážnosť a postavenie žalobcu v spoločnosti za adekvátny, preto návrhu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Práva žalobcu postihnuté konaním žalovaného možno konštatovať v oblastiach: 1/ rodinného života, ako vyplýva z výpovede svedkov Bednára a Bednárovej, 2/ osobného a spoločenského života, ako vyplýva z výpovedí svedkov Marka a Turčeka, 3/ pracovného a profesijného života. Všetci svedkovia zhodne uviedli, že nemali vedomosť o inom trestnom stíhaní žalobcu, než o tom, kde bol stíhaný za vydieranie a že sa im donieslo, že on je vydierač a že práve táto informácia v ich očiach žalobcu znevažovala. Formulácie žalovaného o tom, že voči žalobcovi bolo prípadne vedené iné trestné stíhanie, sú v tomto prípade irelevantné. Vzhľadom na to, že k začatiu trestného stíhania došlo v r. 2003, teda pred vyše 13 rokmi a stav, ktorý nastal v určitých oblastiach dodnes trvá, nebol napravený a ani nemôže dôjsť k jeho náprave, napr. v súkromnom živote, kde psychické traumy z tr. stíhania sa odstrániť nedajú, je potrebné priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške ako požaduje žalobca, nakoľko táto výška sa javí vzhľadom na uvedené skutočnosti primeraná. Súd tak prihliadol na všetky okolnosti prejednávanej veci a má za to, že žalobcom navrhnutá výška nemajetkovej ujmy 10.000,- eur je primeraná a preto jeho návrhu v plnom rozsahu vyhovel.

36. Čo sa týka návrhu žalovaného na oslobodenie od povinnosti úhrady súdneho poplatku, v tomto smere súd poukazuje na argumentáciu uvedenú v čl. 32 tohto rozsudku a rozsah podnikateľskej činnosti

žalovaného. Podľa ust. § 254 C.s.p. Súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany. Priznané oslobodenie od súdneho poplatku súd kedykoľvek počas konania odníme, a to i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania preukáže, že pomery strany neodôvodňujú alebo neodôvodňovali oslobodenie od súdneho poplatku.

37. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 255 C.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa
doručenia rozhodnutia na tunajšom súde.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a)neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, kterým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.